

Kapela: Na portalu letnica 1660. Notri M. del Popolo, zlato ozadje M^p Oy. Do pasu. D. roka na prsih, leva drži Jezusax značilno pri sedalu.

Rob plašča ob roki močno rdeč, pravtako podšivka Jezusovega plašča V levi drži Jezus knjigo, z desno blagoslavlja. Na prsih Marije velika broška z napisom DE PEPL...

Oba imata značilne krone z angeljskimi glavici. Oba obraza črno-rdečkasta, na isov v kroni ni.

Oltaar v ka eli črn les, zlata ornamentika, 2.pol.17.stol. V atiki pod baldahinom trilistna slika sv. Jožefa z lilijo in Jezusom.

Maljži Strauss(?)

2 slike v lepih baročnih okvirih z rožcami. Sv. Jurij in sv. Marjeta - okrogli stebri z bogato cvetno slikarijo.

Podoba maršala Kušnikova. Sign. na levi na konzoli l.1803.

Portret Aleksandra I. dosti dober.

Katarina II, pripisana Lampiju(?)

Grof Cassini.

Portret nekega ruskega cerkvenega dostojanstvenika. Podpis B.Toerner pinx.1840.

Dvorišče: nepravilni štirikot. V pritliščju na treh straneh, z izjemo one, kjer je poslopje. 2 nadstr. arkade v rit išju in nadstropju. Slone na stebrih in mestoma v pritliščju na slopih. Arkade so očividno prizidane k starejšim stavbam. V hodniku na desno od glavnega vhoda, sta se ohranila 2 polkrožna gotska portala s porezom in dve gotski podolgasti štirikotni lini, ena z enotnim porezom roba, druga z žlebom poreza.

Napram vhodni veži nad sedanjimi stopnjicami od zunaj, ki je tudi očividno pozneje postavljen, kar dokazuje gotsko okno in erkerje portal polkrožen gotski. V hodniku na levo od vhoda je krasen gotski portal s porezom, pali co in grbin. Na enem je črka A.

V dvonadstr. delu gradu je ohranjen pravokoten portal z dvakratnim žlebom in motivom palice.

V kletih je en obok sloneč na spodaj poligonalnem stebru vsaj v anlagi še gotski.

Na zunanji strani blizu sedanjih sto njic, star na konzolah sloneč erker. Pod njim pa manjša gotskazodprtina.

Na vhodnem portalu skozi polkrožen stolp je l.1558. Portal čisto renes.pol=krožen, okrašen z rozetami.

Stele, CXV, 6.8.1930, str. 50' - 53.

VELENJE - grad

3.

Eden od redkih starih gradov, ki se je še ohranil in , ki je še obljuden. Ima še iste oblike kot pred 200 leti v Vischerjevi knjigi gradov.

Grad je imel svojo kapelo, o čemer poroča vizitacija iz l.1528(str.27) Kapela je imela okrogel stolpič. L.1853 jo je dal grof "arnacour restavri-rati.

Urbar gradu je iz l.1598, ki navaja ~~lastnike~~ imetje(str.264-270).

Prvi znani lastniki gradu iz l.1275.(lastniki str.272. 278).

Ign.Orožen: Das Dekanat Schallthal, l.1884, str.260 -278.)

Renesančno dvodelno okno na gradu Turn pri Velenju je iz šoštanjkega gradu.

Stele, XLIX, 24.9.1928, str.6

Pravokotna ladja obokana z banjo s sosvodnicami. Robovi sosvodnic in pasovi lokov so pokriti s plitvo reljefno rastl. štukaturno ornamentiko. Razen tega so na temenu štukirani okviri. Na slavoloku je napisni trak s cofi, napis pa je preheljen in nečitljiv. Razločim začetek letnice 18...

Na sev. str. ladji je prizidana kapela s tristranim zaključkom in enako obokano in opremljeno s vtisnjeno štukaturo.

V vel. oltarju je slika škapulirske M.B., nedvomno mlajši Strauss. Spodaj verne duše v vicah, na levi, na desni bolnik na blazinah, ki ogleduje škapulir. Na oblakih plava Brezmadežna, obdana od angeljev, z nogo na luni in deva škapulir okrog vratu sv. Scinonu Štoku, en angelj na levi vlija iz keliha rešujočo kri v vice in gasi ogenj. Mere 127 x 181 cm

Kapela je prizidana, prav tako zakristija in se staro jedro skriva v ladji. Rezbiterij ima obliko gotskega tlorisa in njegov obok pa se zdi starejši od onega ladje, nikakor nista istodobna. Ladja je imela verjetno raven lesen strop in se nanaša na obokanje ladje.

Vel. oltar je baročno delo. Tes. 4elo dobri, močno drapirani kipi sv. Elizabete, ~~Roženkxxxxxxxxx~~iki sv. Notburga, v atiki, ki je bogato rezljana in z volutami okrašena je lepa skupina M. oznanenja. Za oltar vodita 2 portala s kipi sv. Gregor in sv. vojvoda. V golvni niši je skupina Roženvske M.B. s sv. Dominikom in sv. nuno. Oltar ima zadaj napis :
Disser Altar ist gemacht und gefast worden von Ihro Hochwierden Herrn

herrs (zakrito) us Ignatius von raffheiden der Zeit Comunissani..zakrito
 Scales und wollhrwiendiger herr Jacob vogrin der Zeit Cablan und Airchen
 probst regor scara und martin Ersamscheck Johann Michael Satory Burger
 und maller zu Windisch Graz den 14. Septembris Anno 1744.

Kamenita ograja pred oltarjem iz domačega kamna.

V tronu oltarja je, ako se obrne, druga oblečena Marija.
 Pupa z rokoko ornamentiko v ozadju. Pod odprtino je reljef vernih duš v
 ognju vic.

2 str. oltarja ob slavaloku sta slikana, zelo okorno delo sr.XIX std
 in se lahko odstranikta. Prižnica je okrašena z viticami, stebri in
 kipci 4 evangelistov (baročno).

V kapeli je str. oltar, menza ima lep slikan antipendij s cveticami
 Oltar je lesen z rokoko ornamentiko, lepi kipi. Soroden velikemu. Kipi sv.
 eter, Pavel, ernej. Marjeta, Jožef, očaka, sv. Rok in Boštjan. Zelo
 lep kot veliki. a menzi stoji pod lepim zelo lepo rezijanim rokoko balda-
 himom in izredno dobro okrajanje in zahtenje, oblečena Marija. Se
 izroči za neko kapelo. Trstni kamen ima kamnito kupo in zelo lep je nje-
 gov vrh, ki je ves pokrit z lepo obdelanim plehom in z rokoko ornamentiko
 Podobno delo, kot prižnica v St. Ilju. Krčpilni kamen pod zvonikom ima
 letnico 1777.

VELENJE - p.c. Matere božje.

Prezbiterij in ladja sta enako široka in o kaki gotski arhit. ni govora. razen mogoče ostankov v ladji.

Stele, XXXVIII, 30.6.1926, str. 24' - 28.

Na vsaki strani slavnika naslikan z apnenimi barvami na belež po en oltar v baročnem okviru. Preprosta slikarija.

Severni: dva stebra, vzvalovljen zidec, v lutna atika. Na stebrih naslikani sv. Katarina in sv. Barbara. V glavni vdolbini 2 svetnika, levi bradat ima križ za seboj in kaže na zmaja pred seboj, desni bradat v romarski obleki blag slavlja tega zmaja, torej sv. Jakob, ali je drugi sv. Filip?

Južni : spodaj sedaj s svinčnikom zabeležena letnica 1826. Svetnik vojščak s kelihom s cveticami v desni, v levi meč in sv. Florijan. V atiki stoječ sv. Anton z Jezusom v naročju. Glavna slika sv. Janez Evang. s kelihom, kačo in orlom.

V sev. atiki sv. Franč. Nasav. krščuje črnca.

Zornth prenovljena ^{al} oltarja v starem smislu ponovljeno.

Cerkev dobro na novo pleskana. , siva stena in rumena preprosto štukatura in pasovi, pilastri.

Ves tlak iz cementa.

Stele, XLIX, 24.9.1928, str. 4' - 5.

Slika gl.oltarja škapulirske M.B., ^{betar} delo Slovenjgrajšana Iv. Sartorija iz l. 1744. Oltarna slika delo Straussa ml.

Il.Slov.1930, L.VI, št.47, str.371.

Slika v vel.oltarju - Škapulirska M.b. Marija lahno rožnata suknja, moder plašč. Angel intenzivno rdeč plašč, malo na pompejansko rdeče. Putti imajo sedlaste nosove. Bolnik spodaj gleda z belim; kaže bolj bergantovski kot Štrausov značaj. Precej chiaroscuro (za Marijinim hrbtom, nad bolnikom). Spodaj duše v ognju vic. Olivnih senc ni. Slika pravokotna. Veliki angel ima močno senco na obrazu, Bo Bergant?!

Za oltarjem napis v gotici: (Altar) ist gemacht vnd gefast wor/(den ?)
Chro Hochwirden Herrn / ... Ignacius von Schraffheiden, der Zeit Com/
..... Scales, vnd wolehrwürdigen herr Ja/kob..... Labsan/ vnd Kirchen
pröbst Gregor Scapa/.....n Ersamescheck. Johann Michael Satirý Burger/
(vnd?) maller zu Windisch Graz. den 14.Septembris/ Anno 1744. - Prenovljen
leta 1928. Alojz Zorelli, pozlatar iz Maribora.

Izredno lep baročni oltar s škapulirsko Marijo (Simeon Stok in nuna) v tronu. V atiki M.oznanjenje. Nad obhodnim lokom sv.papež s knjigo in sv.Ožbld. Prižnica baročna pa bolj obrtniške kvalitete.

Lepo rezljan Marijin tron za prenašanje ob procesiji. Sreda 18.stol.

Lepa baročna orgelska omara s figurami.

V severni kapeli oltar sv.Jurija. Dobro baročno delo ca 1750.

V isti kapeli visi na steni velika slika boja sv.Jurija z zmajem. Na desni spodaj skupina Turkov (morda spomin na zmage princa Eugena?), na katere šviga jo strele iz nebes od personifikacije Vere. Na vrhu sv.Trojica. Na drugi strani pod njo še upanje in Ljubezen. Levo od sv.Jurija kleči v pokrajini Marjetica.

Značilne so sence v obrazih (Upanje, vera). Jurij sam zelo blizu Bergentovemu v Mozirju. Mislim, da to ne bo Straus, je pa zelo interesantna in kvalitetna slika srede 18.stol. Putti, angeli! Chiaroscuro.

Bolj straussovska toda okorna je slika sv.Janeza Nep.v isti kapeli.

Celoten arhitekturni prostor baročen s štukiranimi okviri na stropu ladje.

Cevc, Zap.XXIV.str.31, - 1.9.56.

O komparaciji s sliko škapulirske Marije s Straussom glej tudi Holmec pri Slov.gradu.

Cevc, Zap. XXIV. str. 36 - 4.9.56.

Lepi rokoko tron je odnesel Malenšek Franc usnjar Velenje in ga postavil v novo kapelo. Zahtevati nazaj!

Str. oltar sv. Jerneja dobro restavriran, pristnega zlata je malo, direktno slab pa je sv. Jernej, črvi že zopet delujejo Lepi rokoko sve niki.

Lampa lepo baročno delo, ki je izpred vel oltarja, prenešeno v str. kapelo naj se prenese nazaj.

Vel. oltar delan z večjo pazljivostjo.

Orgeljska omara z zlatenjem ne zadostuje. Zoratti je odnesel več angeljškov. Spremenil oblake na vel. oltarju, dal jih je nad Marijo. Poprej so bili med njo in angeljom, tako, da je bil angel v oblakih, Marija pa na zemlji.

Vrata v zakristijo so se namazala s cementno barvo. Kamen od spodaj naj se očisti.

Stele, CXV, 6.8.1930, str. 4 9- 50.

Konserv. Stegenšek berichtet, dass der Altar gereinigt und die defekten Stellen gefasst und vergoldet wurden.

MDZK: St. III. F. 10, 1.1911, str. 190: Tätigkeitsberichte.

Die Ortskirche in Wöllan ist ein relativ altes Renaissancebau(Ende des 16. Jahrh) Sie ist mit einem durch Pilaster gegliederten Tonnengewölbe eingewölbt das mit frühen ~~engewölbt~~ einfachen Stuckornamenten verziert ist. An der Nordseite befindet sich eine Kapelle. Der Turm steht an der Westseite und hat einen barocken Helm. Das Pflaster besteht im Schiffe aus Ziegeln(mit Stempel 1823) und im Presbyterium aus grossen Sandsteinplatten. Die Fenster sind rechteckig und mit Sechseckscheiben verglast. Der überaus reiche Hauptaltar stammt aus dem Jahre 1744(mit Biedermeiertabernakel), ungefähr gleichzeitig ist auch der Seitenaltar in der Nordkapelle, sowie Kanzel und Orgel.

Die beiden anderen Seitealtäre sind aus älteren "esten zusammengebaute ~~Ma~~ Machwerke der Fünfzigerjahre des 19. sJahrh. Der bauliche Zustand der Kirche ist recht schlecht, grosse Sprünge durchziehen besonders die Westseite und auch im Presbyterium musste vor dem Hauptaltäre eine schwere Schliesse durchziehen besonders die Westseite und auch im Presbyterium musste vor dem Hauptaltäre eine schwere Schliesse durchgezogen werden. Der Grund zu diesem schlechten Bauzustand soll in dem nicht eingebundenen Dachstuhl liegen und es wurde auch bereits eine Skizze für die Einbindung des Dachstuhles und für den Ersatz der Querschliesse vor dem Hauptaltäre durch eine Aussenschliesse verfasst. Damit ist jedoch keineswegs alles getan, sondern es müsste ein ausführliches bautechnisches Sicherungsprogramm, besonders mit Berücksichtigung der sehr schadhaften Westseite, aufgestellt werden.

Der Hochaltar ist im Holz, so ziemlich gesund, nur das Antependium der Mensa weist frisches Wurmehl auf. Die Fassung ist jedoch besonders im oberen Teile in einem sehr schlechten Zustande, die Farbe ist bis auf den Grund abgefallen. Man sieht, dass der Altar einmal sehr stark durch eingedrungene Feuchtigkeit gelitten hat. Eine Neufassung grosser Partien wird daher nicht zu umgehen sein. Hierbei wäre folgendes zu beobachten : 1. Wo die alte Vergoldung noch erhalten ist, ist sie zu belassen und nur zu reinigen. 2. Die Neuvergoldung ist, wo notwendig, als Öl- oder als Polimentvergoldung auszuführen und zum alten Gold zu stimmen. 3. Neuversilberung dürfen nur mit echtem Blattsilber und nicht mit Aluminium ausgeführt werden. 4. An den Figuren sind mit Ausnahme der Gesichter und Haare nur Lasurfarben über Versilberung und nicht Deckfarben zu verwenden. 5. Ein Ersatz der Mensa durch eine solche aus Marmor ist ausgeschlossen, weil die mit schönem Ornamenten verzierte jetzige Mensa ein wesentlicher Bestandteil des Altars ist. Jedoch müssen die Ornamente der Mensa, die stark wurmstichig sind, imprägniert resp. zum Teil ausgetauscht werden.

Am Tabernakel ist ein komplizierter Mechanismus angebracht, der jetzt als

unwürdig gilt. Der Mechanismus kann beseitigt werden, sonst aber ist das Tabernakel ungestattet zu lassen. Nur die Trone mit dem Lamm Gottes zu oberst kann entfernt werden, da das Wegfallen dieses Schmuckes, der Partien der figuralen Ausstattung des älteren und wertvolleren Altars verdeckt, keinen wesentlichen Eingriff bedeutet.

An Stelle eines Kommunionglitters sind die Altarstufen von einer ziemlich engen Steinbalustrade eingefasst. Es besteht die Absicht, diese durch eine neue marmorne zu ersetzen. Dies ist nicht zu empfehlen, da die alten Baluster eine sehr charakteristische Form haben und die ganze Balustrade eine originalle und selten vorkommende Variante ist. Nur der vielfach geflickte Oberbalken und die beiden gesprungenen Eckpfeiler beim Eingang wären durch solche gleicher Form und gleichen Materials zu ersetzen. Sonst wären die alten Baluster nur etwas zu reinigen und zu polieren, wobei kleinere Defekte nicht auszubessern sind.

Das Sandsteinplattenpflaster im Presbyterium, das zwar uneben aber sonst noch recht gut ist, soll durch ein Chamottenpflaster ersetzt werden. Davon ist dringend abzuraten.

Die Fenster sollen neue Stöcke erhalten, die Sechseckverglasung ist zu belassen. Seitenaltäre und Kanzel sind in gutem Zustanden. Der hölzerne Orgelkasten ist leider sehr klein. Der Ersatz des Werkes ist wohl nicht zu umgehen, jedoch ist der Kasten unbedingt beizubehalten und nur durch vollkommen indifferente und auffällige Seitenanbauten zu vergrössern.

Endlich ist eine Ausmalung der Kirche geplant. Es ist zu empfehlen, dieselbe so zu belassen, wie sie seit Anbeginn war, - weiss. Nur die Stuckornamente wären durch einen geschulten Stuckarbeiter von der anhaftenden Täuche zu befreien.

Das wichtigste und Erste wäre jedoch unbedingt die Vornahme einer gründlichen baulichen Sicherung der als seltener Typus einer frühbarocken Anlage

interessanten Kirche / MDZK III F. 1. 1911, Bl. 10. str. 223. Die Kirche St. Maria in Wöllen, von P. H.

Cerkev je 12 klafter dolga in v ladji 4 klaftre široka. Ima tristrano zaključčen prezbitერიj in prostorno ladjo s prizidano kapelo. Prvotna cerkev je gotska in vidna so še zazidana gotska okna.

Na hrbtni strani vel.oltarja je napisano: Dieser Altar ist gemacht vnd gefast worden unter Ihro Hochwuerden Herrn Herrn Josef Ignatius(?) von Craff- heiden der zeit Commissarius von Skalis vnd Wohlehrwuerdigen Herrn Jacob Vogrin, Caplan, vond Kirchen Pröpste Gregor Scala vnd.... Johann Michael Sartory Burger vnd Maler zu Windisch Graz den 14.Septembris Anno 1744." Cerkev ima še tri oltarje. V ladji sv. Filipa in Jakoba, sv. Janeza Ev, v kapeli sv. Bartolomeja.

V Vischerjevi knjigi gradov iz 1.1680 ima ta c. ^{nad} fasado zvonik, sedanji zvonik iz 1.1801 pa stoji ob cerkvi. Ima tri zvonove. Srednjega je naredil Konrad Schneider iz Celja 1.1736, majhnega tudi 1.1802 v Celji, velikega 1.1841 Samassa Anton v Ljubljani. Prvotni majhni zvon pa je bil prodan 1.1841 c.sv. Katarine v Lemberku.

O stanju in posesti c. poroča vizitacija iz 1.1631(str.164-) iz 1.1641(str.165)in 1668(str.166)

Iz 1.1542 je poročilo o cerkveni posestvi ^{oti} (166) V Arhivu Gornjega gradu je listina iz 1.1477, ki pravi, da se je ~~naxaxix~~ v tej cerkvi brala maša vsak dan na zahtevo meščanov(str.167)

Iz 1.1550 je poročilo o sporu kaplana z občani(str.167) ^{i, cerkev} Iz vizitacijskega poročila 1.1668 izvemo, da so jo imela v lasti 1.1574 luteranci, dokler je ni vzel nazaj 1.1600 škof Kren.(str.169)258 župnijski arhiv v Skalajah, ki poroča o zgodovini c. od. 1.1574 -1689.)

Ign.Orožen: Das Dekanat Schallthal, 1.1884, str.163-260.

str. 312 fotografija kraja z z.c.

str. 313 ^{matična}

2

namenja

Dom in svet, 1.1897

(Wöllan)

Proti severu orientirana cerkev stoji na rahli, kot plato obzidani vzpetini v n.v. 398 m nad Starim Velenjem.

Viri in literatura: Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant V. , Ex Dekanat Schallthal, Graz 1884; G. M. Vischer: Topographia Ducatus Stiriae, Gratz 1680 ; Schärtler Carl: Wöllan, Tgspst 1896, nr 223; P. H. : Die St. Marein Kirche in Wöllan, MCKD . N. F. 1911, p. 223/24 ; Konservatorsko poročilo ZUZ VAI.

Cerkev sestavljajo: predložen prizmatičen zvonik, pravokotna ladja, enako širok in visok $3/8$ zaključeni prezbiterij, ob zapadno stran ladje prizidana $3/8$ zaključena kapela, ter od nje do konca prezbiterija segajoča nadstropa zakristija. Gradnja je kamenita, ometana. Strehe sedlasta, strešaste, opečne zvonikova zvonasto-baldahinasta, pločevinasta. Cerkev je sorazmerno velika.

Zunanjščina: Zvonica je odprta z 2 ppk lokoma, zvonove line so ppk, poživlja jih karnisa c cofastimi obeski, značilnimi za dobo ca 1800. Sicer členijo zvonik 2 maltasta zidca, pilasterske lizene ter bogat venčni zidec, ki se nad urnimi kazališč polkrožno boči.

Ppk glavni portal s kapitulum in temenskim kamnom je bp. Njegov levi kročilnik ima vklesano letnico 1777.

Ladja in prezbiterin sta brez vsakih členitev. Zapadna podolžnica ima 1, vzhodna 5 ppk oken s poševnimi ostenji. Na tej stranici je pod kapom vidna sled klasicističnega cofastega , naslikanega venčnega zidca. Prezbiterij ima v poševnicah 2 pp okni, v zaključnici pa malo luneto. Njegovi vogali so sestavljeni v obliki šivanja.

Kapelo opasuje pristrešen talni zidec in zlebast fabion. Ima pp portal v južni steni ter nad njim pp okno z luneto, ki je tudi v zaključnici.

Zakristija ima v pritličju preprost pp portal ter v oratoriju 2 kvadratni okni s ušesastimi kamenitimi okvirji. V njeni severni stranici sta enaki okni v obeh etažah.

Notranjščina: Tlak je cementen. Velika zidana pevska empora počiva na 2 toskanskih stebrih ter im polno, zidano ograjo, okrašeno s poglobljenimi p olji.

Ladjine stene poživljajo slopasti pilastri, ki nosijo 2 celi in 2 polovični štukirani oprogi ter 3 banjaste traveje s po robe štukiranimi sosvodnicami in 3 razgibanimi medaljoni v temenu. Pilastre ob straneh vežejo štukirani loki. Podobno je okrašena kapela, katero v ogalih poživljajo pilastri, noseč štukirano gredo in križni blok s 3 stranim zaključkom. Tudi tukaj so vsi robovi štukirani. Obokanje in okras sta enaka onim v Belčah ter sta delo iste delavnice.

Ppk slavolok je profiliran, okrašen s cofastim trakom ter nosi letnico zadnje obnove 1927. Prezbitერიj poživljajo 3 pari pilstrov s oprôgami ter 2 banjastimi travejami s globoko vrezanimi sosvodnicami in 3-stranim zaključkom. V zakristijo vodi pp, profiliran portal s akantom okrašenim nastavkom, iz oratorija pa 2 pdp, okvirjeni lini. Podoben, le nekoliko preprostejši portal vodi iz zakristije v kapelo. Na levi strani glavnega oltarja je stenski sacrarij, katerega kovana vratca so okrašena s mrežo s cvetovi in rokajem. So iz srede 18. stol. Za stranskima oltarjema je nevidna slikarija oltarnih nastavkov, na katerega desnem je podpis PINKIT ANTONIO DULATCOVITCH.

Oprava: Glavni oltar je bogato baročno delo iz l. 1744, ki ima na hrbtni strani sledeči napis: DISSER ALTAR IST GEMACHT UND GEFAST WORDEN VON IHRO HOCH WIERDEN HERRN JOSEPHUS IGNATIUS VON GRAFFHELDEN DERZEIT COMMISARIUS

VON SCALES UND WOLEHRWIERDIGER HERR JACOB VOGRIN DERZEIT CABLAN UND KIRC EN-
PROBST GEORG SCASA UND MARTIN ERSAMSCHECK JOHANN MIHAEL ~~AT~~ SATORY BURGER
UND MALLER ZU WINDISCHGRAZ DEN 14. SEPTEMBERS ANNO 1744.

Prizmatično oltarno menzo krasita kartuši z monogramoma Jezusa in Marije. Visoka, razgibana predella, v katero je vkomponiran tabernakelj, nosi stebrasti nastavek (2 + 2 ^vstebra) s prostorno in višinsko razgibanim ogredjem. Že atektonsko pojmovana atika, katero nosita slop in voluta, je zaključena z enakim ogredjem kot nastavek. Prehodna loka tvorita razgibani voluti, ves nastavek pa spremljata ušesi, stvorjeni iz rokaja in mreže ter spuščena draperija. Ves oltar je bogato dekoriran s školjkovino in rokajem. V razgibani osrednji niši stoji kip Marije rožnega venca, pod katerim je ekspresivna skupina vic s ~~xx~~ trpečimi dušami. Ob strani stojita plastiki Elizabete in Notburge, nad prehodnima lokoma Gregorja in Henrika, ob atiki pa Stefana in Lovrenca. Ves oltar poživlja obelica puttov in angelčkov. Oltar je bil obnovljen l. 1848 in 1928 (A. Zoratti).

Stranska oltarja, katerih levi ima že omenjeni naslikani nastavek, sta bp. V kapeli stoji oltar sv. Jerneja, ki je delo iste roke kot glavni oltar. Kamenita prizmatična menza ima lesen antependij, poslikan s pozno baročno cvetno motiviko. Predella je prostorno razgibana. Nastavek tvorijo pari stebrov, slopov in školjkastih volut, dela grede ter atektonsko pojmovana, zvonasto konturirana atika. ^hpremljajo ga školjkasto rokajska ušesa z draperijo. V glavni niši stoji kip Jerneja, ob strani Pavla in Petra, v atiki Marjete in ob strani Jožefa in Joahima.

Prižnica je preprostejše baročno delo, katerega kancelo krasita ovita stebra ter kipi 4 evangelistov in 2 dr. eccl. Ambroža in Gregorja Velikega. Baldahin krasijo lambrekini, 4 putti, ovite volute, ki nosijo okroglo pagodo z Dobrim pastirjem.

Orglje so eicer majhen, toda lep poznobaročen ⁱzdelek, katerega krasí školjkovina in rokaj. Na usločenem ^{sl}slamenu srednjega dela orgelj stojita 2

putta in Immaculata.

Krstilnik s kamenitim stebrom in bazenom ter lesenim nastavkom iz 1. pol. 19. stol., je manj zanimiv.

Ostala oprava je bp.

Oprema: V cerkvi je precej predmetov iz pogreznjene cerkve v Skaljah: slika Janeza Ev. iz k. 19. stol. Je bp.; baročna slika, predstavljajoča Smrt sv. Jožefa po vzoru Marattija, je boljše delo, vendar mestoma poškodovana. Delana je o. pl. in je velikega pp formata; baročna slika predstavljajoča, kako sv. Jurij ubija zmaja, je kvalitetno delo srede 18. stol. Delana je o. pl., je velikega formata ter zgoraj konveksno-konkavno zaključena. Okvir je bogato, s školjkovino okrašen. Kompozicija je diagonalna. Diagonalno tvorijo ležeči zmaj, svetnik na konju in desno zgoraj odprto nebo z BO, Jezusom in Marijo; baročna slika srednje kvalitete iz srede 18. stol. predstavljajoča Janeza Nepomuka v simetrali spredaj, desno njegove častilce, levo prizor metanja v Vltavo. Zgoraj se odpira nebo z glorio angelov. Slika je velikega pp formata in delana opl.

Na Jernejevem oltarju stoji Marijin tron v zelo razgibanem in bogatem baldahinu, katerega nosijo 4 volute. Po videzu razkošen je tron v detajlu, vendar le precej shematičen, kar posebno velja za kip. Je iz 2. pol. 18. stol. V zakristiji je nekaj lepših paramentov.

Zvonik: Zgrajen je bil l. 1801. V njem visi mali zvon, ki je zgoraj okrašen z ornamentalnim pasom, v sredini z reliefi Florijana, Jurija in nekega grba, spodaj pa z napisom GLORIA IN EXCELSIS DEO 1737.

Podstrešje: Oboki so kameniti. Rdeče-bela slikarija v obliki zidca na podstrešju zakristije dokazuje, da sta kapeli in sedanja zakristija kasnejša dozidka ter da je bila prvotna zakristija manjša. Slikarija

kaže na 16. stol. ter dokazuje, da je cerkev v bistvu poznogotska.

Resume: Cerkev se prvič omenja l. 1477 ter je l. 1542 posedovala manjše posestvo. Med leti 1574 in 1600 so jo uporabljali protestanti. L. 1631. je imela 4 oltarje, od teh enega v sredini cerkve, l. 1641 pa 2 zvonova v strešnem stolpiču nad fasado, ki ga kaže Vischer v svoji knjigi l. 1680. Sedanja stavba je v bistvu iz pozne gotike ter je imela obokan prezbitერიj in ravno krito ladjo. V 1. pol. 18. stol. so prizidali kapelo in sedanjo zakritijo ter obokali ladjo in preobokali prezbitერიj. L. 1800 so odstranili strešni stolpič ter naslednje leto postavili sedanji zvonik.

Okolica: Cerkev obdaja nizko obzidje.

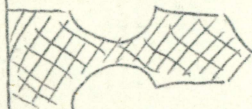
Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo:

Opombe: Pri čiščenju notranjščine je bila na slavaloku sledeči kronogram: eCCe VIator hIC est sIgnVM saLVtIs saLVs/ In perICVLIs paX Certa et stabILLIs, najden in očiščen ter daje letnico 1744, ko je cerkev doživela svojo barokizacijo.

J. Curk: Celjska topografija(Velenje), rkp. str.31-33, zapiski 1959.

Pod oltarjem v prezbiteriju so našli odlomke gotske arhitekture iz peščen-
ca. En kamen je kos zelo globokega rebra, močno profiliran: globok žleb
pri korenini z ozkim grlom nato nastavljen hrbet, ki
ima oster prednji rob.

2 druga kosa sta žlebasto profilirana nekega ostenja
okna ali portala.

V cerkvi visislika sv. Jurij iz porušene cerkve v ~~Škalah~~ Škalah. Visokokva=
~~litetno~~ delo iz dunajskega kroga, mogoče Altomonte ali podobno.

Stele, XXIA, 1963, 20.